

Cristina Rizea
Daniela Stoicescu
Ioana Stoicescu

Vizuális művészetek és gyakorlati ismeretek

Tankönyv a IV.
osztály számára

TARTALOM

Egy tematikus egység szerkezete	6
Szimbólumok és kazetták	7
Anyagok és eszköztár	8
1. Tanulási egység. REPÜLÉSBEN	9
Ég és föld között	12
Gyerekkori emlékek	14
<i>Ismétlés és értékelés</i>	16
2. Tanulási egység. ŐSZI MESÉK	17
A képzőművész műterme	18
A természet mint ihletforrás	19
A színek, a fény gyermekei	20
Ősz az iskolában	21
<i>Ismétlés és értékelés</i>	24
3. Tanulási egység. MI, A SOKOLDALÚ VILÁGBAN	25
A világ végén	26
Meleg országokban	27
Barátságkarkötő	28
Hasonlók, mégis különbözők	30
<i>Ismétlés és értékelés</i>	32
4. Tanulási egység. TÉLI MESÉK	33
Téli dekorációk: fenyők és hóemberek	34
A Fény ünnepe	38
<i>Ismétlés és értékelés.</i>	40
5. Tanulási egység. SZIMBÓLUMOK	41
Bűvös zsebek	42
Címer vagy címerpajzs	44
Személyes tárgyaim	46
<i>Ismétlés és értékelés</i>	48
Félévi ismétlés és értékelés	50
6. Tanulási egység. A FÖLD MESTERSÉGEI	51
Rajz, festészet, fényképészet – szenvedélyek vagy mesterségek?	52
Népi kézművesek és hagyományos mesterségek	58
Konyhamesék	60
<i>Ismétlés és értékelés</i>	62

7. Tanulási egység. A VIRÁGOK VILÁGA	63
A virágok ihletnek	64
Az élet körforgása	66
Csendélet	68
<i>Ismétlés és értékelés</i>	70
8. Tanulási egység. AZ ÁLLATOK VILÁGÁBAN	71
Egy lepke meséje	72
Jelképállatok	74
Meseszereplők	76
<i>Ismétlés és értéklés</i>	78
9. Tanulási egység. ALKOSS/ÚJRAALKOSS!	79
Szívből	80
Jelmezek és díszletek	82
<i>Ismétlés és értékelés</i>	86
10. Tanulási egység. MÚLT, JELEN, JÖVŐ	87
Mesélő épületek	88
Játék és ihlet	90
A világ más szemmel	92
<i>Ismétlés és értékelés</i>	94
Év végi ismétlés és értékelés	95

Alapkompetenciák és sajátos kompetenciák, a *Képzőművészeti nevelés és kézműves tevékenységek* tantárgy kompetencia alapú oktatásához, a III. és IV. osztály számára az (OMEN) 5003/02.12.2014-es számú Oktatásügyi Minisztériumi Rendelet alapján jóváhagyva

1. Változatos tartalmú, jelentésű vizuális üzenetek értelmezése

- 1.1. A vizuális üzenetek egyéni értelmezése
- 1.2. A kompozíciókon, a környezetben és a képeken megfigyelhető alapelemek felismerése, elemzése

2. Közhasznú, esztétikus alkotások megvalósítása megfelelő anyagokból és technikákkal

- 2.1. Megfelelő anyagok és technikák alkalmazása egy kívánt képi üzenet közvetítéséhez
- 2.2. Az alapelemek kifejezőerejének kamatoztatása szabadon választott témájú kompozíciókon
- 2.3. Kreatív, változatos, egyedi kézművesmunkák készítése
- 2.4. Terek és formák szándékos átalakítása változatos művészi eljárásokkal és technikákkal

Kezdőlap

Gyerekek által készített munkák fényképei

Tartalmak (plasztikai téma/ kézműves-projektek stb.)

3. Mi, a sokoldalú világban

Alkalmazott művészeti témák:
A világ végén
Meleg országokban
Barátságkarkötő
Hasonlók, mégis különbözők

Kompetenciák:
2.1; 2.2; 2.3; 2.4.

A tematikus egység címe

Alkalmazott művészi témák

Kompetenciák

Leckék: rajz/festés/kézművestevékenységek/fényképezés

Ismétlés és értékelés

3. Mi, a sokoldalú világban

Alkalmazott művészi téma: A világ végén
Plasztikai téma: Hideg színek

Nézd meg figyelmesen az A és B fényképeket! Mit gondolsz, hol készülték? Milyen információkat kapasz a környezetből a színek által?

Emlékeztető!
Amikor festékekben, hogy milyen hatással vannak ráink, mi érzünk általuk, a színek lehetnek melegek vagy hidegek.

A hideg színek: kék, zöld és lila.
A kék a leghidegebb szín, mivel a többi hideg szín keveréséből van meleg szín is.
 $Z = K + S; L = K + P$
A hideg színek az alkotásokban a távolság érzetét kellik.

- Figyeld meg alaposan a C. ábrát! Mit ábrázol? Leír egy fehér lagya vagy a Donau-Isztápnál mindazt, amire gondoltál, miközben a képet nézegetted?
- Tjelkedj a színekkel! elenítél:
 - kék az esküvők,
 - piros a téli ruhák,
 - hogyan készíted el az iglut stb.
 Alkoss egy kompozíciót A világ végén címmel! Csak hideg színeket használj!

MELEG ORSZÁGOKBAN

Alkalmazott művészi téma: Meleg országokban
Plasztikai téma: Meleg színek

Figyeld meg az A. ábrát!
Milyen színeket használtak?

Emlékeztető!
"Meleg színek": piros, sárga és narancssárga. A legmelegebb szín a narancssárga, mert két meleg szín keveréséből jön létre:
 $NS = P + S$
A meleg színek az alkotásokban a közelség érzetét kellik.

- Melyek a meleg országok?
- Szeress több ismereteket a meleg országokban lakó gyerekekről!
- Alkoss egy kompozíciót A meleg országokban címmel! Csak meleg színeket használj!

Felmérés és értékelés

"Tanuld meg „szendvics” módszerrel elmondani a véleményed térségi alkotásairól!

Dolgozatok közben a párod legyen a Művész, te meg a Kéltáncos Kéltáncos, hogy mutassa be egy alkotást, melyet a Mi, a sokoldalú világban témában készítettél (pl. 1-es ábra).

Tanulmányozd alaposan, majd kezd a értékelést egy órával! Különböztesd pozitív rajzokról, ahogyan kombinálod a vonalakat, pontokat és árnyalatokat, nyugalmas színeket. Felírd az értékelést egy lapra!

Ha a hullámos szerszemen körbeírod, az jobban behatárolja az arcot, amelyet festesz.

Figyeld be egy pozitív értékelést!

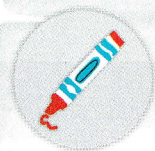
A végén a szereplő fotóját készítsd, még a legutolsó részleteket a felgyógytétel.

Emlékeztető! A szendvics fel a szereplő: te vagy a Művész, a párod a Kéltáncos.

Mondj el, mit érzel, miközben a „szendvics” módszerrel értékelés alkossz!

Ugyanazt a technikát használva elmondhatod a véleményed egy fényképről (2-es ábra).

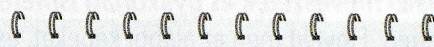
Írta: _____
Készítette: _____

Festés és
rajztevékenységek

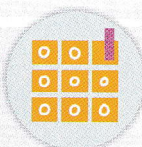
Alkalmazások
(használd az
eszedet!)

Magyarázatok/útmutatások a
tanuláshoz

Kézműves
tevékenységek

Gondolkozz
kreatívan!

Szükséges anyagok

Fényképezési
tevékenységek

Értékelés/
önértékelés
(Ellenőrizd,
amit tanultál!)

ECO-jelkép
(anyagok újrahasznosítása)

Információk a tanítónak

Digitális változat

MIT statikus

MIT animációs

MIT interaktív

A tankönyv digitális változata teljes mértékben tartalmazza a nyomtatott formát, kiegészítve multimédiás interaktív tevékenységekkel (MIT): gyakorlatokkal, játékokkal, rajzfilmekkel, filmekkel és kísérletekkel.

Mindezek célja a tanulási tartalmak értékének növelése.

A tankönyv lapjai megtekinthetők asztali számítógépen, laptopon, táblagépen, telefonon, kitűnő navigációs élményt nyújtva, lehetővé téve a tankönyv végiglapozását és az előző tananyaghoz való visszatérést is.

Útmutató a digitális tankönyv használatához

A **SEGÍTSÉG** gomb

kinyitja a digitális tankönyv használati útmutatóját.

A **TARTALOM** gomb

megnyitja a tankönyv tartalmát, és megengedi a Fejezetek/Leckék kinyitását.

Navigálási gombok

megengedik a tankönyv végiglapozását és egy adott oldal megnyitását.

Statikus tevékenységek – megnyitja a statikus feladványokat, melyek a navigálási gombok segítségével futnak végig.

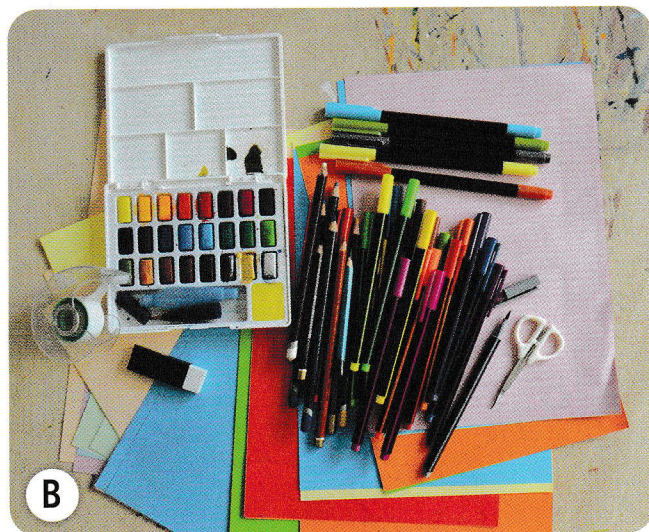
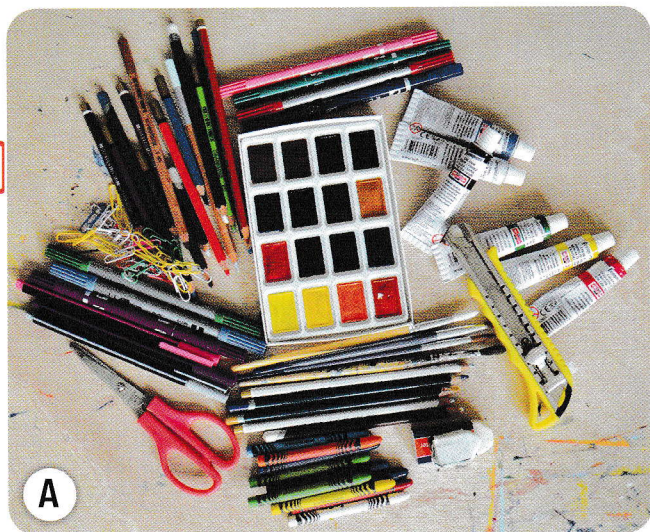

Animációs tevékenységek – A lap alján levő elemekre utal. Megtekintéshez meg kell nyomni a Lejátszás (▶) gombot.

Interaktív tevékenységek – A lap alján levő elemekre utal, melyek lehetnek: Csoportosíts, Jelölj, Írd be billentyűzetrel, Válassz. A megerősítést adó gombok a következők: Újra (mely a feladatot újraindítja) és Ellenőrzés (ez a megoldást ellenőrzi). A felhasználónak három lehetősége van megadni a jó választ, ezután a helyes megoldás automatikusan megjelenik.

A *Vizuális művészetek és gyakorlati ismeretek* tantárgy keretében különféle eszközökre és anyagokra lesz szükséged. Figyeld meg az alábbi képeket, és emlékezz a III. osztályban használtakra!

- Írj egy listát, csoportosítva az **A, B, C, D** ábrákon látott eszközöket és anyagokat! Használhatsz egy táblázatot vagy más grafikus rendezőt:

Anyagok	Eszközök
egyszínű és mintás színes papír	egyszerű és mintavágó olló

- Egészítsd ki a táblázatot más kézügyedben levő anyagokkal, eszközökkel!
- Van-e már olyan **Művészdobozod**, melyben újrahasznosítható anyagokat tárolsz? Milyen előnyei lehetnek annak, ha használsz egy ilyen dobozt? Sorolj fel hármat!

1.

Repülésben

Alkalmazott művészi témák:
Ég és föld között
Gyerekkori emlékek

Kompetenciák:
2.1; 2.2; 2.3.

Emlékezni fogsz:

- hogyan fejezd ki ötleteket és érzelmeket, felhasználva a képzőművészeti nyelvezet elemeit: pont, vonal, színfolt, forma,
- hogy az eddig megtanult munkatechnikák segítségével, hogyan tudsz készíteni a mindennapokban felhasznált hasznos tárgyakat.

Fel fogod fedezni:

- hogyan rajzolj és díszíts egy papírsárkányt.

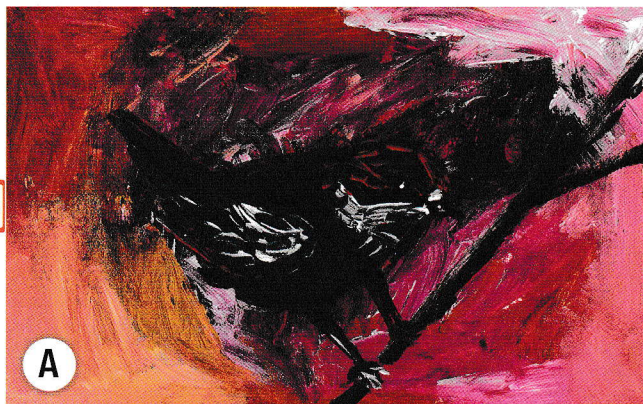

A képzőművészeti nyelvezet elemei: pont, vonal, színfolt és forma

Emlékszel?

Kommunikálni tudunk a körülöttünk lévőkkel:

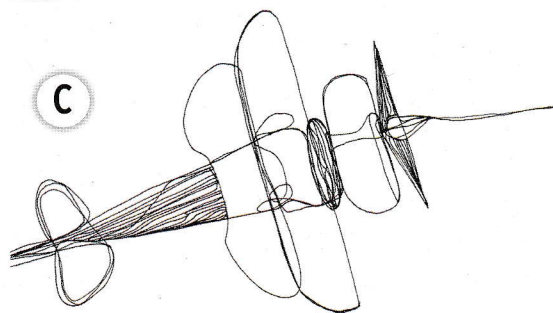
- szóban (mikor beszélünk),
- írásban (mikor írunk),
- vizuális nyelvezettel (mikor fényképet, vizuális jeleket, rajzokat, szobrokat használunk).

A

B

Rajz és festészet segítségével ki tudjuk fejezni mindazt, amit gondolunk, érzünk. Ebben az esetben használjuk a **képzőművészeti nyelvezet elemeit: pont, vonal és színfolt**, melyeket eltervezett (kidolgozott formák) vagy véletlenszerű (spontán formák) **formákba** rendezünk el.

C

1. Figyeld meg az **A.**, **B.**, **C.** és **D.** ábrákat! Mondd el, milyen hasonlóságokat és különbségeket veszel észre!
2. A **A.C.** és **D.** ábrákon a képzőművészeti nyelvezet elemei közül melyiket használták?

D

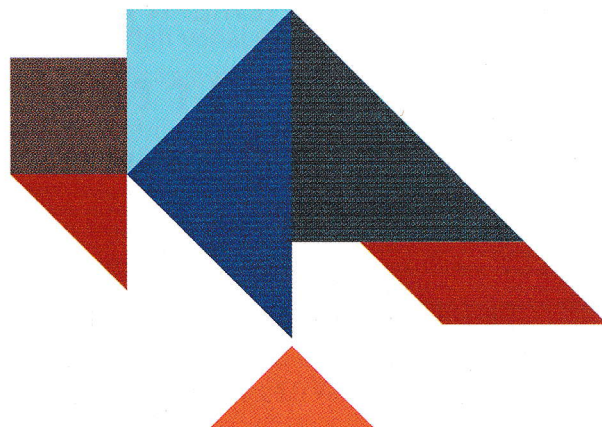

Munkatechnikák hasznos tárgyak készítéséhez

Emlékszel?

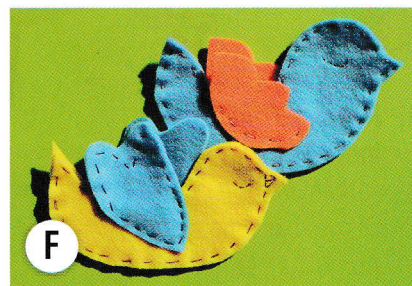
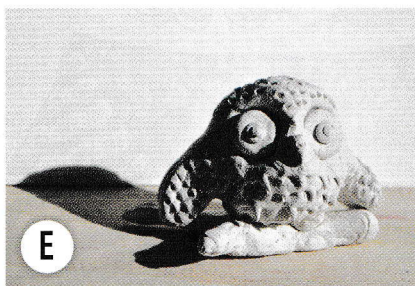
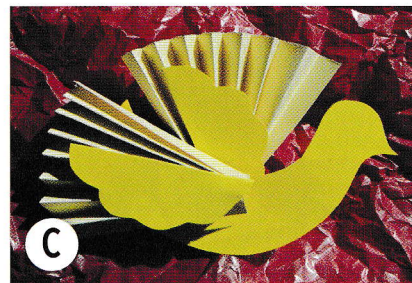
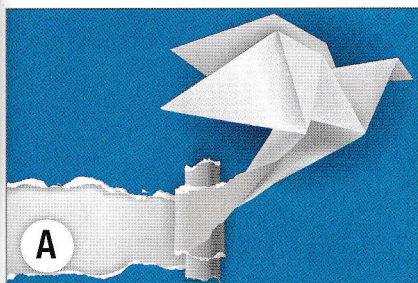
Első osztálytól mindaddig számos munkatechnikát tanultál, melyek segítettek abban, hogy szép és hasznos tárgyakat készíts. Tudsz vágni, körvonal mentén kivágni, ragasztani, gyűrni, tépni és csavarni, papírszalagokkal szőni, túrni, fonni, szabni és varrni, mintázni stb. (Nézd meg a képeket erről az oldalról!)

tépés és origami

gyűrés

kivágás körvonal mentén, ragasztás, hajtogatás

quillingezés

mintázás

szabás és varrás

1. A megtanult technikák közül melyik tetszik a legjobban és miért?
2. Az ezen az oldalon megadott termékeket milyen célra lehet felhasználni?

Alkalmazott művészi téma: **Ég és föld között**
Plasztikai téma: **A pont, vonal, forma**

Eregettel már valaha sárkányt, vagy láttad-e, hogyan röptetik, eresztik el a szélben? Nézd meg az ezen az oldalon levő **A.** ábrát, és mondd meg, melyek a szükséges feltételek, hogy ez sikerüljön!

Figyeld meg jól a **B.** ábrát! Milyen formái lehetnek a papírsárkánynak? Ha ki akarod díszíteni, milyen típusú vonalakat és pontokat használhatsz?

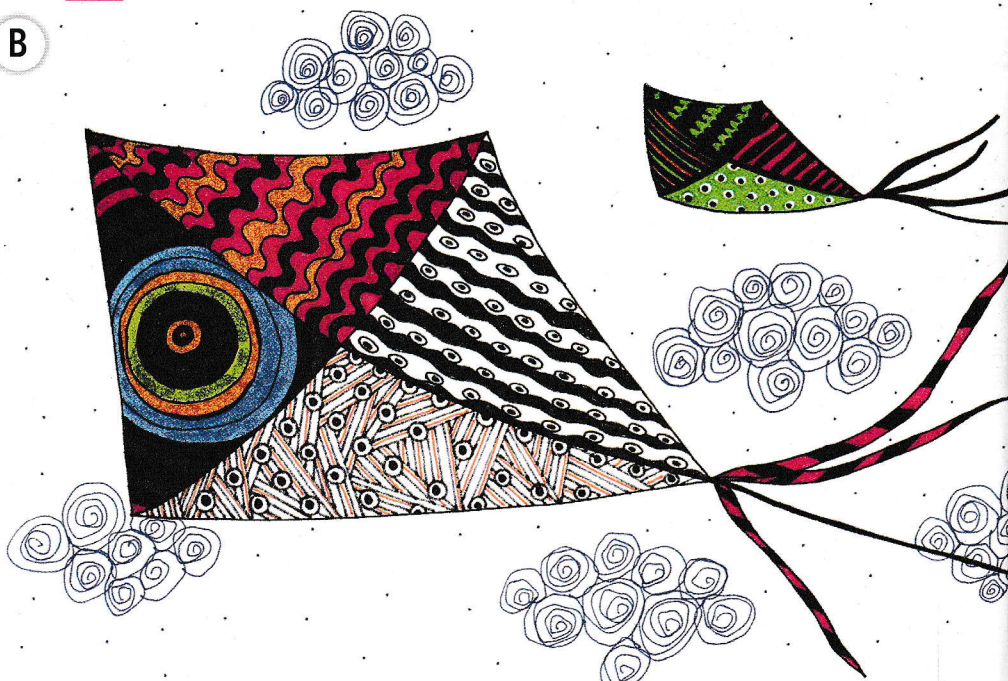
Emlékszel?

Amikor egy tárgyat rajzolsz és díszítesz, használhatsz vastag vagy vékony vonalakat, függőleges, vízszintes, dőlt, görbe, tört, folytonos vagy szaggatott, hullámos, kacskaringós, rövid, hosszú stb. vonalakat.

B

1. Rajzolj különböző formájú, alakú sárkányokat!
2. Díszítsd ki vonalakkal, pontokkal, színekkel, és használj különböző eszközöket: ceruzákat, színes ceruzákat, zsírkrétákat, filctollakat, golyóstollakat, tűfilceket stb.!

Nézd meg a rajzokat az **A.** és **B.** ábrákon! Figyeld meg, hogy a rajzoló nem tökéletes, egységesen húzott, hanem egyenlőtlen vastagságú vonalakat használt, ezeket **modulált vonal**aknak nevezik.

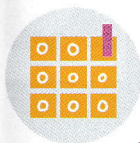
A művészek az egységesen húzott vonal helyett inkább ezt a típusú vonalat kedvelik, mivel kifejezőbb.

Figyeld meg, hogyan csoportosították a **pont**okat is! Egyesek különböző irányított sorokban vannak, mások csoportosítottan egyformák nagyság és szín szerint, vagy véletlenszerűen elhelyezve.

Tudtad-e, hogy a vonalak és pontok kinézete, vastagsága, nagysága szoros kapcsolatban vannak az **eszközzel**, amellyel rajzolják?

1. Figyeld meg alaposan a madarakat a természetben!
2. Készíts egy rajzot **Madarak** címmel! Használj vonalakat, pontokat, formákat és színeket! Próbáld ki különböző rajzeszközöket!

- Gondolkoztál valaha azon, hogy a **vándormadarak** miért repülnek V alakú rajban? (**C.** ábra)

Mivel ez nagyon érdekes, sokat tanulmányozták az elmúlt idők folyamán. Egy lehetséges válasz, de nem az egyedüli, az lenne, hogy mivel a repülés jelentős erőfeszítéssel jár, akkor a V alakú madárrajban mindegyik madárnak sikerül egy ütemben és irányban tartani szárnyaikat, s így módon felhasználják az előttük levő madárszárnyak által kialakult levegőáramlatot.

- Te milyen érdekességet ismersz a repüléssel kapcsolatosan?

